

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від 25.08.2016 року
(протокол № 1)

ЕКОЛОГІЯ
ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни
підготовки бакалавр
спеціальність 024 Хореографія

Бердянськ
2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Бердянським державним педагогічним університетом

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації В.В. Гнатюк.

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету "16" червня 2016 року, протокол № 8

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни *екологія* складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня *бакалавр*, галузі знань *02 Культура і мистецтво*, спеціальності *024 Хореографія*

Предметом навчальної дисципліни є головні положення сучасної екології та основні питання охорони і раціонального природокористування, зокрема вивчення особливостей та розвитку взаємозв'язків між організмами, їхніми угрупованнями різних рангів, екосистемами й неживою компонентою екосистем і біосфери в цілому.

Міждисциплінарні зв'язки: екологія, як міждисциплінарна наука, має у своєму арсеналі всі методи теорії систем і знаходиться на стику біологічних і гуманітарних наук та тісно пов'язана з багатьма дисциплінами такими як біологія, хімія, геохімія, географія, економіка, етика, естетика, право, соціологія, педагогіка, філософія, філологія та ін..

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни “Екологія” є сформувати у студентів сучасне уявлення про загальну екологію, взаємодію організмів з навколишнім середовищем, її історію та перспективи розвитку, необхідність раціонального використання природних ресурсів і зменшення негативного антропогенного тиску на довкілля.

1.2. Основними завданнями дисципліни “Екологія” є:

- опрацювання студентами теоретичних основ екології, оволодіння практичними навичками у виявленні закономірностей між теоретичними аспектами екології та реальним станом середовища;
- прищепити студентам навички аналізу системи “організм – середовище існування” та її цілісного сприйняття на різних рівнях ієрархії організації живої матерії;
- сформувати у студентів уміння прогнозувати зміни довкілля під дією різних факторів;
- показати способи раціонального та збалансованого господарського використання природних ресурсів;
- прищепити студентам розуміння принципів організації і розвитку екосистем, їхньої стійкості, пластичності при основних порушеннях.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти набувають компетентностей:

Загальних:

Інструментальні: здатність до організації та планування, вміння застосовувати базові загальні знання, правильно розмовляти та писати різними комунікативними стилями (неофіційним, офіційним та науковим), вільно застосовувати наукові та хореографічні терміни; вміння працювати з комп'ютерними програмами; здатність розв'язувати проблеми і приймати рішення, здійснювати пошук інформації з різних джерел.

Міжособистісні: здатність до критичності та самокритичності, вміння працювати в команді, застосовувати організаторські здібності, позитивно ставитися до різних танцювальних культур, вміння спілкуватися та працювати в міжнародному середовищі, поважати творчі знахідки людей мистецьких професій.

Етичні: знання та дотримання принципів етичного кодексу хореографа (творча незалежність, відповідальність тощо) педагогічної етики; повага гідності учасників навчально-виховного процесу.

Фахових:

Загально-професійні (базові)

- Здатність використовувати базові знання фундаментальних наук в обсязі, необхідному для здійснення професійної діяльності.
- Здатність до рефлексії, самовдосконалення і підвищення рівня професійної майстерності.
- Здатність нести відповідальність за життя та здоров'я людини; розраховувати фізичне навантаження і пропагувати здоровий спосіб життя.
- Здатність проектувати і проводити науково-дослідницьку та творчо-пошукову роботу.
- Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Спеціалізовано-професійні

- Здатність використовувати спеціальну термінологію та адекватні комунікативні засоби рідної та іноземної мов (в усній та письмовій формах) у педагогічному спілкуванні та творчому процесі; застосовувати вербальний коментар в процесі навчання в лаконічній та доступній формі.

Демонструвати такі результати навчання:

<i>Знання</i>	ПРЗ 3. Здатність застосовувати базові філософсько-естетичні, мистецтвознавчі, історико-культурологічні знання в професійній діяльності.
	ПРЗ 4. Здатність володіти знаннями про законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці, застосовувати галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища.
<i>Уміння</i>	ПРУ 3. Уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснювати комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж; систематизувати прийоми створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.
<i>Комунікація</i>	ПРК 1. Здатність орієнтуватися в основних подіях, які відбуваються в Україні, в світовому мистецькому хореографічному просторі (фітнес індустрії), визначати і формулювати проблеми, вміти аналізувати їх, виражати власну думку, вирішувати спірні питання щодо особистісних переконань та етичних міркувань.
	ПРК 2. Здатність використовувати знання професійного дискурсу, термінології свого фаху, джерел поповнення лексики української та іноземної мов; уміння спілкуватися українською мовою у професійному середовищі, дотримуватися етики ділового спілкування; пояснювати фахівцям і нефаківцям інформацію, ідеї, проблеми, рішення у сфері хореографічного мистецтва (фітнес індустрії); аналізувати іншомовні джерела

	інформації для отримання даних та прийняття професійних рішень.
<i>Автономність і відповідальність</i>	ПРАВ 1. Здатність якісно виконувати завдання професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлених норм, нормативів, технічних умов тощо.
	ПРАВ 2. Здатність демонструвати готовність до освоєння нової професійної інформації за допомогою самоосвіти; представляти і оцінювати власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.
	ПРАВ 3. Здатність визначати стратегічні цілі професійної діяльності, шукати новаторські ідеї для пропаганди хореографічного мистецтва, українських національних традицій та здорового способу життя.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС / 90 годин.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ЕКОЛОГІЯ ЯК НАУКА.

Тема 1. Теоретичні основи екології.

Історія виникнення і розвитку екології, як синтетичної наукової дисципліни; становлення екології як загальнобіологічної та гуманітарної науки. Українська екологічна школа і внесок українських науковців в розвиток екологічної науки. Об'єкт, предмет і завдання екології; структура екології як науки; еволюція ставлення людини до природи. Основні екологічні закони; закони Б.Коммонера.

Змістовий модуль 2. БІОСФЕРА ЯК ГЛОБАЛЬНА ЕКОСИСТЕМА.

Тема 2. Біосфера – середовище життя людини.

Біосфера як одна із оболонок Землі. Межі та структура біосфери. Абіотична і біотична складова. Компоненти біосфери, функції живої речовини в біосфері. Ґрунти – унікальна біокосна речовина. Кругообіг речовин та перетворення енергії у ланцюгах живлення. Велике та мале коло кругообігу. Природні угруповання біосфери – біоценози та біогеоценози (екосистеми). Порівняльна характеристика біоценозів та агроценозів. Екологічні фактори середовища та їх класифікація. Типи біотичних взаємодій.

Змістовий модуль 3. ЕКОЛОГІЯ ДОВКІЛЛЯ.

Тема 3. Екологічні проблеми гідросфери.

Розподіл води на планеті та її значення в природі і житті людини. Джерела і види забруднень водного середовища (фізичне, хімічне, біологічне, теплове). Сучасні екологічні проблеми гідросфери і водних басейнів України. Проблеми нестачі прісної води. Очищення стічних вод.

Тема 4. Екологічні проблеми атмосфери.

Атмосфера – зовнішня оболонка Землі. Будова і особливості функціонування атмосфери. Шари атмосфери. Повітря як середовище існування. Джерела забруднення

атмосферного повітря (природні і штучні). Наслідки забруднення атмосфери (кислотні опади, озонові діри, парниковий ефект, смог) та шляхи їх подолання.

Змістовий модуль 4. ЕКОЛОГІЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ.

Тема 5. Екологічні проблеми використання земельних ресурсів.

Екологічні функції ґрунтового покриву. Стан земельного покриву планети і України. Причини деградації ґрунтів.

Тема 6. Охорона надр, проблеми енергетики.

Поняття про надра і їх класифікація. Наслідки добування корисних копалин для довкілля. Можливості раціонального використання природних ресурсів. Класична та альтернативна енергетика – екологічний вплив. Енергозберігаючі технології.

Тема 7. Охорона рослинних ресурсів.

Значення рослин у природі та житті людини. Вплив людини на рослинний світ. Головні причини зменшення лісових ресурсів планети та їх наслідки. Наймасштабніші лісові пожежі світу. Зелена та Червона книга, їхня роль в охороні рослинного світу. Заходи по охороні та відновленню флори.

Тема 8. Охорона тваринних ресурсів.

Значення тварин у природі та житті людини. Причини збіднення фауни. Прямий і опосередкований вплив людини на тварин. Браконьєрство, його шкідливість та шляхи боротьби. Червона книга, їхня роль в охороні тваринного світу. Заходи по охороні та відновленню фауни.

Змістовий модуль 5. ЕКОЛОГІЧНЕ ЗАКОНОДАВСТВО.

Тема 9. Правові аспекти природоохоронної діяльності та екобезпеки.

Конституція України та охорона навколишнього природного середовища. Закон України «Про основи національної безпеки України». Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». Природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні.

Тема 10. Екобезпека України.

Поняття «екобезпека». Державна система управління у сфері охорони довкілля, використання природних ресурсів і екобезпеки. Роль Національної академії наук України в системі екобезпеки та у вирішенні екологічних проблем. Міжнародна та державна стандартизація щодо екологічної безпеки.

Тема 11. Екологічний менеджмент та аудит.

Поняття «екологічний менеджмент». Види екологічного менеджменту. Поняття екологічний аудит. Закон України «Про екологічний аудит». Система екоменеджменту та екоаудиту України.

Змістовий модуль 6. НАДЗВИЧАЙНІ ЕКОЛОГІЧНІ СИТУАЦІЇ.

Тема 12. Екологічні катастрофи.

Поняття про надзвичайні екологічні ситуації – катастрофи. Природні та техногенні екологічні катастрофи світу. Роль антропогенного фактору у виникненні та попередженні катастроф. Наслідки аварії на ЧАЕС та ФУКУСІМА 1.

3. Рекомендована література

Базова

1. Мусієнко М.М., Войцехівська О.В. Загальна екологія : Навчальний посібник. / М.М. Мусієнко, О.В. Войцехівська. – К. : Сталь, 2010. – 395 с.
2. Мягченко О.П. Основи екології. Підручник. / О.П. Мягченко. – К. : Центр учбової літератури. 2010. – 312 с.
3. Гандзюра В.П. Екологія: Навчальний посібник. Видання 2-ге, перероблене і доповнене. / В.П. Гандзюра К. : ТОВ «Сталь», 2009. – 375с.
4. Білявський Г.О. Основи екології: теорія та практикум. Навч. посібник / Г.О. Білявський, Л.І. Бутченко. – К. : Лібра, 2006. – 368 с.
5. Мусієнко М.М. Екологія. Охорона-природи : Словник-довідник. / М.М. Мусієнко, В.В. Серебряков, О.В. Брайон. – К. : Т-во «Знання», 2002. – 550 с.
6. Маглыш С.С. Общая экология: Учеб. Пособие / С.С. Маглыш – Гродно : ГрГУ, 2001. – 111 с.

Допоміжна

1. Бигон М. Экология. Особи, популяции и сообщества / М. Бигон, Дж. Харпер, К. Таунсенду. – М. : Мир, 1981. – т. 1, 2.
2. Одум Ю. Основы экологии / Перевод с 3-го англ. Издания под ред. и предисловием д.б.н. Н.П. Наумова. / Ю. Одум. – М. : Издательство «МИР», 1975. – 740 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання : залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання:

Для студентів денної форми навчання:

- а) усне опитування на практичних заняттях;
- б) вирішення ситуаційних завдань;
- в) презентації результатів виконаних завдань;
- г) стандартизовані тести, екзаменаційні питання та тести.

Для студентів заочної форми навчання:

- а) реферати;
- б) стандартизовані тести;
- в) презентації результатів виконаних завдань;
- г) екзаменаційні питання та тести.